

LIETUVOS STUDENTŲ ATSTOVYBIŲ SAJUNGA

National Union of Student Representations of Lithuania

LR SEIMO NARIAMS

Kopija:

LR Prezidentui

LR Švietimo ir mokslo ministerijai

DĖL PAKARTOTINIO LIETUVOS RESPUBLIKOS AUKŠTOJO MOKSLO ĮSTATYMO 22, 23, 25, 47, 56, 58, 59, 60, 61 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMO SVARSTYMO

2008 m. birželio 20 d.
Vilnius

Lietuvos studentų atstovybių sąjunga, reaguodama į susidariusią situaciją dėl AMĮ pataisų, pabrėžia, kad:

1. Šiandieninės pastangos skubotai priimti AMĮ pataisas, provokuoja sumaištį ir tik gilina krizę aukštojo mokslo sistemoje. Su rūpesčiu konstatuojame, kad atsakingų valstybės institucijų atstovai, glaudydami darbo spragas, naujas formuluotes įstatymo pataisoms šiūlo neapdairiai, nesitardami su svarbiausiomis interesų grupėmis, nepakankamai išsiginę į tai, jog jos skatina nesusipratimų atsiradimą, neatsižvelgdami į galimas šiūlymų pasekmes.
2. Manome, kad praktika šiūlyti įstatymo pataisų formuluotę dėl „gerai“ besimokančio nesitariant su didžiausia interesų grupe – studentais ir neišanalizavus, kokia šiandieninė studijų rezultatų vertinimo situacija šalies aukštosiose mokyklose, yra ydinga.
3. Inicatyva siekti patvirtinti vieningą studijų rezultatų vertinimo sistemą – sveikintina, tačiau atkreipiame dėmesį į tai, kad realių galimybių parengti ir patvirtinti kokybišką studijų rezultatų vertinimo sistemą iki 2008 m. birželio 27 dienos nėra. Taip pat pabrėžiame, kad skubotas šios tvarkos patvirtinimas negarantuos, kad jos bus laikomasi visose aukštosiose mokyklose, nes vieningos vertinimo sistemos įdiegimas keliose dešimtyse studijų institucijų negali būti vertinamas kaip vienadienis procesas. Primename, kad Lietuvos studentų atstovybių sąjunga jau ne kartą akcentavo, kad vienodų „gerai“ besimokančiojo kriterijų įtvirtinimas Lietuvoje ypatingai komplikotas dėl to, kad FBT (fizinių, biomedicinos, technologijų) mokslų srityse studentų mokymosi rezultatai vertinami žymiai prastesniais balais, nei SH (socialinių, humanitarinių) mokslų srityse, o tai reiškia, jog dešimties balų vertinimo skalė galioja tik formaliai. Todėl manome, kad *LR Prezidento dekrete siūlomos formuluotės dėl „gerai“ besimokančio įtvirtinimas nenumatant pereinamojo laikotarpio, kurio metu būtų parengta, patvirtinta ir įdiegta studijų rezultatų vertinimo sistema, turėtų neprognuojamų pasekmių.*
4. Neapdairus „gerai“ besimokančiojo formuluotės įtvirtinimas taip pat sukeltų sąmyšį ir dėl šiuo metu studijuojančių statuso. Pagal iki šiol galiojusią tvarką, ne mažiau kaip 50 procentų dieninių studijų studentų nemokėjo mokesčio už studijas (FBT moksluose į šią

LIETUVOS STUDENTŲ ATSTOVYBIŲ SAJUNGA

National Union of Student Representations of Lithuania

kategoriją patenka nemaža dalis studentų, kurių mokymosi vidurkis yra žemesnis, nei 7 balai). Priėmus LR Prezidento dekretu siūlomą įstatymo pataisą dėl „gerai“ besimokančio, rudens semestru susirinkę minėtieji studentai be išankstinio informavimo turės pasirašyti naujas studijų sutartis, pagal kurias jie taps patenkančiais į dalinai mokančių už studijas kategorią. Neabejojame, kad tai sukels studentų pasipiktinimą, todėl **siūlome nustatyti vienerių metų pereinamąjį laikotarpį, kol bus patvirtinta ir įdiegta vieninga studijų rezultatų vertinimo sistema, garantuojanti vienodą dešimties balų vertinimo skalės veikimą visose mokslų srityse. Pereinamuoju laikotarpiu valstybė turi prisiimti atsakomybę ir padengti mokesčio už studijas kainą studentams, kurie taps dalinai mokančiais už studijas po studijų sutarčių pakeitimo įsigaliojus naujoms AMĮ pataisoms.**

5. Norime pabrėžti, kad tiek dabartinė AMĮ pataisų redakcija, tiek LR Prezidento siūlymai nesprendžia 2008 metų birželio 18 dieną vykusiame LR Švietimo, mokslo ir kultūros komitete aptartų problemų, susijusių su priėmimu į mokamas vietas, mokamų vietų skaičiaus bei kainos nustatymu (šios formuluotės balandžio 14 dieną LR ŠMM buvo sutartos bei suderintos tik su Lietuvos universitetų rektorių konferencija). **Nepersvarstant įstatymo pataisų, neįmanoma užtikrinti bent minimalios prežiūros, susijusios su valstybės nefinansuojamomis studijomis**, Lietuvos studentų atstovybių sąjunga šią situaciją sprendžiama siūlo koreguojant formuluotes taip:

- Įstatymo 47 straipsnio (Priėmimas į valstybinę aukštąją mokyklą) 1 dalyje numatyti, jog aukštoji mokykla, suderinusi su studentų atstovybe, turi nusistatyti minimalią stojamąją ribą. Siūlome šią dalį išdėstyti taip:

“1. Į aukštosios mokyklos studijų programas konkurso būdu priimami ne žemesni kaip vidurinį išsilavinimą turintys asmenys. Aukštoji mokykla, pritarus studentų atstovybei, nustato minimalų stojamąjį balą, kitus priėmimo kriterijus ir taisykles”.

- Priimant įstatymo 47 straipsnio (Priėmimas į valstybinę aukštąją mokyklą) 5 dalyje esančią nuostatą, reikėtų numatyti, jog prieš jai įsigaliojant, būtų atliktas visų aukštųjų mokyklų auditas, įvertinantis šiandienos potencialą teikti kokybiškas studijas. Turėtų būti įvertintos personalo ir infrastruktūros galimybės bei atitikimas kokybiškų studijų standartui. Kol nebus atliktas auditas, siūlome neleisti aukštosioms mokykloms priimti daugiau studentų nei buvo priimama iki šiol. Auditas turėtų būti atliktas iki 2009 m. gegužės mėnesio. Siūlome įstatyme pažymėti, jog šis straipsnis įsigalioja tik nuo numatytos datos, kai aukštųjų mokyklų auditas jau bus baigtas. Esamą įstatymo 47 straipsnio 5 dalies formuluotę siūlome papildyti ir išdėstyti taip:

„5. Šio įstatymo 61 straipsnyje nurodyti asmenys, sutinkantys mokėti valstybinės aukštosios mokyklos nustatytą studijų kainą, konkurso būdu gali būti priimami į visas studijų programas. Studijų vietų, į kurias priimami šie asmenys, skaičių nustato valstybinė aukštoji mokykla, atsižvelgdama į galimybes užtikrinti studijų kokybę bei gavusi studentų atstovybės pritarimą“.

- Siūlome įstatymo 58 straipsnį (studijų išlaidos ir studijų kaina) papildyti nuostata, kad aukštosios mokyklos senatas studijų kainą turi suderinti su aukštosios mokyklos studentų atstovybe. Numatyta studijų kaina neturėtų būti didesnė nei už tą pačią studijų programą sumokama valstybės numatyta suma. Formuluotė

LIETUVOS STUDENTŲ ATSTOVYBIŲ SAJUNGA

National Union of Student Representations of Lithuania

siūlome išdėstyti taip:

„3. Studijų kainą asmenims, nurodytiems šio įstatymo 61 straipsnyje, nustato valstybinės aukštosios mokyklos senatas (akademinė taryba) su studentų atstovybės pritarimu. Nustatyta kaina negali būti didesnė nei už tą pačią studijų programą sumokama valstybės kaina. Studijų kaina valstybinėje aukštojoje mokykloje nurodoma priėmimo į aukštąją mokyklą taisyklėse ir studijų sutartyje“.

6. Nerimą kelia ir tai, jog dabartiniame Aukštojo mokslo įstatyme, koreguojant nuostatas, susijusias su mokesčiu už studijas, nenumatoma jokia paskolų mokesčiui už studijas galimybė mokantiems pilną studijų kainą. Visą diskusiją dėl aukštojo mokslo pertvarkos laikotarpį tiek Lietuvos studentų atstovybių sąjunga, tiek politikai akcentavo tai, kad kartu su pilnai mokančių už studijas statuso įtvirtinimu turi būti garantuojama ir galimybė gauti paskolą.

Remdamiesi aukščiau išvardintais argumentais, kurie, mūsų įsitikinimu, ne tik nesprenžia svarbių aukštojo mokslo problemų, bet ir kelia nemažai nesuspatingų, prašome:

- LR Seimą imtis iniciatyvos koreguoti Aukštojo mokslo įstatymo pataisas, peržiūrint jas iš naujo.
- Svarstant įstatymo pataisas iš naujo, atsižvelgti į Lietuvos studentų atstovybių sąjungos pastabas dėl AMĮ 47 straipsnio 1 ir 5 dalių, 58 straipsnio 3 dalies bei 60 straipsnio 1 dalies pakeitimo.
- Ypatingą dėmesį skirti dėl „gerai“ besimokančio sąvokos įtvirtinimo atsirasiančių neigiamų pasėkmių įvertinimui bei prevencijai. Kaip vieną iš galimų sprendimų siūlome svarstyti vienerių metų pereinamojo laikotarpio taikymą.

Lietuvos studentų atstovybių sąjungos
prezidentė

Indrė Vareikytė